

AKADEMIA MUZYCZNA IM. IGNACEGO JANA PADEREWSKIEGO W POZNANIU

|   |  |                           |                      |                            |
|---|--|---------------------------|----------------------|----------------------------|
| <b>Przedmiot:</b>                       | Organoznawstwo   |                           | <b>Punkty ECTS:</b>  | 3                          |
| <b>Koordinator przedmiotu:</b>          | dr hab. Waldemar Gawiejnowicz  |                           | <b>Ilość godzin:</b> | 60                         |
| <b>Wydział:</b>                         | Instrumentalistyki, Historycznych Praktyk, Jazzu i Muzyki Estradowej | <b>Rodzaj zajęć:</b>      | wykład               |                            |
| <b>Instytut:</b>                        | Instrumentalistyki   | <b>Forma studiów:</b>     | stacjonarne          |                            |
| <b>Kierunek:</b>                        | instrumentalistyka   | <b>Profil studiów:</b>    | ogólnoakademicki     |                            |
| <b>Specjalność:</b>                     | organy   | <b>Język:</b>             | polski, angielski    |                            |
| <b>Poziom studiów</b>                   | studia I stopnia   | <b>Status przedmiotu:</b> | obowiązkowy          |                            |
| <b>Umiejscowienie w planie studiów:</b> |  |                           |                      |                            |
| <b>Semestr I:</b>                       | 30 godzin, zaliczenie, 1 ECTS  |                           | <b>Semestr II:</b>   | 30 godzin, egzamin, 2 ECTS |
| <b>Semestr III:</b>                     |  |                           | <b>Semestr IV:</b>   |                            |
| <b>Semestr V:</b>                       |  |                           | <b>Semestr VI:</b>   |                            |
| <b>Semestr VII:</b>                     |  |                           | <b>Semestr VIII:</b> |                            |

|                                    |  |
|------------------------------------|--|
| <b>Prowadzący zajęcia</b>          | <b>dr hab. Waldemar Gawiejnowicz</b>   |
| <b>Cele i założenia przedmiotu</b> | <p>Omówienie podstawowych wiadomości z akustyki, mechaniki i materiałoznawstwa w odniesieniu do organów. Zapoznanie z budową i funkcją podzespołów wchodzących w skład organów piszczałkowych.</p> <p>Poznanie cech charakterystycznych organów powstałych w różnych epokach historycznych i regionach geograficznych.</p> <p>Zdobycie umiejętności dokonywania drobnych napraw i korekty stroju organów piszczałkowych.</p> <p>Przygotowanie do dalszych, samodzielnych studiów nad historią, budową i funkcjonowaniem organów.</p> |
| <b>Wymagania wstępne</b>           | Podstawowe wiadomości wyniesione z nauki gry na organach. Brak przeciwwskazań zdrowotnych do udziału w zajęciach.  |

## TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU

### Semestr I

1. Podstawy akustyczne.
2. Piszczalki i głosy organowe.
3. Nazewnictwo i podział głosów.
4. Parametry brzmienia.
5. Dyspozycja głosów i typy organów.
6. System powietrzny.
7. Wiatrownice.
8. Traktura i urządzenia pomocnicze.
9. Kontuar (stół gry).
10. Temperacja i wysokość stroju organów.
11. Podstawy korekty wysokości tonu piszczałek organowych.
12. Prospekt i szafa organów.

### Semestr II

13. Organy północnoniemieckie XVII-XVIII w.
14. Klasyczne organy francuskie XVII-XVIII w.
15. „Organy bachowskie”.
16. Przemiany w budownictwie organowym XIX w.
17. Francuskie i niemieckie budownictwo organowe XIX w.
18. Wiek XIX/XX: reforma alzacko-saksońska (A. Schweitzer).
19. Wpływ i znaczenie *Orgelbewegung*.

### Semestr III

### Semestr IV

| X | Kod efektu uczenia się | EFEKTY UCZENIA SIĘ  | Charakterystyka  |               |
|---|------------------------|---|------------------|---------------|
|   |                        |   | II stopnia PRK   | I stopnia PRK |
| W | I1_W02                 | Zna i rozumie podstawowy repertuar i instrumentarium związane z własną specjalnością.   | P6S_WG           | P6U_W         |
|   | I1_W10                 | Zna i rozumie problematykę związaną z technologiami stosowanymi w muzyce oraz zagadnienia w zakresie rozwoju technologicznego związanego ze swoją specjalnością.                    |                  |               |
|   | I1_W11                 | Zna i rozumie podstawowe zasady budowy własnego instrumentu i jego elementarnej konserwacji, napraw, strojenia itp.   |                  |               |
| U | I1_U07                 | Potrafi wykorzystać wiedzę dotyczącą podstawowych kryteriów stylistycznych wykonywanych utworów.  | P6S_UW           | P6U_U         |
|   | I1_U10                 | Potrafi wykorzystywać warsztat techniczny do profesjonalnej prezentacji muzycznej i rozpoznawać problemy techniczne, specyficzne dla danego instrumentu (intonacja, precyzja itp.). | P6S_UW<br>P6S_UU |               |
| K | I1_K01                 | Jest gotów do gromadzenia, analizowania i świadomego interpretowania potrzebnych informacji związanych z jego specjalnością.  | P6S_KK<br>P6S_KR | P6U_K         |
|   | I1_K06                 | Jest gotów do posługiwania się i rozwijania fachowej terminologii muzycznej.  | P6S_KK           |               |

|                           |   |
|---------------------------|---|
| <b>Metody kształcenia</b> | <p>wykład z praktycznym pokazem przy instrumencie<br/> praca z tekstem i dyskusja<br/> prezentacje multimedialne oraz nagrań online<br/> zajęcia w terenie: zwiedzanie wybranych kościołów i instrumentów<br/> zajęcia praktyczne z nauki drobnych napraw i strojenia</p> |
|---------------------------|---|

| Metody weryfikacji efektów uczenia się | Wymagania końcowe – zaliczenie roku, forma oceny | Kod efektu uczenia się                                 |
|--|--|--|
|  | egzamin  | I1_W02; I1_W10; I1_W11; I1_U07; I1_U10; I1_K01; I1_K06 |
|  | kolokwium pisemne                                | I1_W02; I1_W10; I1_W11; I1_U07; I1_K06                 |
|  | projekt, prezentacja                             | I1_W10; I1_W11; I1_K06                                 |
|  |  |  |

|  |                            |  |
|--|----------------------------|--|
| <b>Forma i warunki zaliczenia przedmiotu</b> | <b>Warunki zaliczenia:</b> | Zaliczenie przedmiotu uwarunkowane jest uczęszczaniem na zajęcia (kontrola obecności) oraz osiągnięciem wszystkich założonych efektów kształcenia (w minimalnym akceptowalnym stopniu – w wysokości powyżej 50%).  |
|  | <b>Warunki egzaminu:</b>   | Warunkiem przystąpienia do egzaminu lub kolokwium jest uzyskanie zaliczenia z przedmiotu. Warunkiem zdania egzaminu lub kolokwium jest uzyskanie więcej niż 50% przewidzianych punktów. Sposób i forma egzaminu jest ustalana przez prowadzącego zajęcia na początku roku akademickiego. |

| <b>NAKŁAD PRACY STUDENTA</b>                                      | <b>Ilość godzin:</b> | <b>Punkty ECTS:</b> |
|---|----------------------|---------------------|
| <b>Godziny realizowane przy udziale nauczyciela akademickiego</b> | 60                   | 3                   |
| <b>Ilość godzin samodzielnej pracy studenta</b>                   | 45                   |                     |

#### **Literatura podstawowa**

- J. Chwałek, *Budowa organów*, Warszawa 1971.  
M. Drobner, *Instrumentoznawstwo i akustyka*, Kraków 1986.  
J. Erdman, *Organy. Poradnik dla użytkowników*, Warszawa br.  
J. Gołos, *Organoznawstwo historyczne*, Warszawa 2004.  
J. Gołos, *Polskie organy i muzyka organowa*, Warszawa 1972.  
S. B. Poradowski, *Akustyka dla muzyków*, Poznań 1965.  
C. Sachs, *Historia instrumentów muzycznych*, Kraków 1989.

#### **Literatura uzupełniająca**

- Aspekte der Orgelbewegung*, hrsg. A. Reichling, Kassel 1995.  
W. Adlung, *Einführung in den Orgelbau*, Leipzig 1972.  
M. Bosch et al., *Lexikon Orgelbau*, Kassel 2007.  
*The Cambridge Companion to the Organ*, ed. by N. Thistlethwaite and G. Webber, Cambridge 2006.  
A. Einstein, *Muzyka w epoce romantyzmu*, Kraków 1983.  
W. Ellerhorst, *Handbuch der Orgelkunde*, Hilversum 1966.  
Z. Engel et al., *Podstawy akustyki obiektów sakralnych*, Kraków-Radom 2007.  
J. Erdman, *Polska muzyka organowa epoki romantycznej*, Warszawa 1993.

R. Faber, P. Hartmann, *Handbuch Orgelmusik*, Kassel 2002.

„Folia Organologica. International yearbook of organ and organ music“, Opole 2018- .

R. Gajda, *Organy – ich historia, budowa i pielęgnacja*. Reprint – Katowice 2004.

H. Klotz, *Über die Orgelkunst der Gotik, der Renaissance und des Barock*, Kassel <sup>2</sup>1975.

H. Klotz, *Das Buch von der Orgel*, Kassel 1988.

B. Kothes, *Kleine Orgelbaulehre*, bearb. von. K. Walter, Leobschütz 1904.

J. Laukvik, *Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis, Teil I. Barock und Klassik*, Stuttgart 1996.

J. Laukvik, *Orgelschule zur historischen Aufführungspraxis, Teil II. Romantik*, Stuttgart 2000.

*Organy i muzyka organowa*, t. I-XV, red. J. Krassowski et al., Gdańsk 1977-2014.

*Organy na Śląsku*, t. I-VII, red. J. Gembalski, Katowice 1984-2020.

*Organy zabytkowe*, red. J. Gołos et al., Łódź 1989.

A. Reichling (red.), *MGGprisma, Orgel*, Kassel 2001.

*Restaurierung pneumatischer Orgeln*, hrsg. U. Pape, Berlin 1995.

A. Sapalski, *Przewodnik dla organistów*, Kraków 1880. Reprint – Lublin 1980.

E. Smulikowska, *Prospekty organowe w dawnej Polsce*, Wrocław 1989.

W. L. Sumner, *The Organ (Its Evolution, Principles of Construction and Use)*, London <sup>4</sup>1973.

*Śląskie organy*, t. I-V, red. G. Poźniak, P. Tarliński, Opole 2007-2017.

P. Williams, *The European Organ*, London 1966.

P. Williams, *A New History of the Organ*, London-Boston 1980.

*The New Grove Dictionary*, ed. Sadie, Londyn 1980.

*Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Kassel, 1949-79.

M. Zgliński, *Nowożytny prospekt organowy i jego twórcy*, Warszawa 2012.

#### **Biblioteki wirtualne i zasoby on-line**

[www.archive.org](http://www.archive.org)